

ضرورت انجام مطالعه‌ای برای چرایی کاهش تبعیت مردم از توصیه‌های بهداشتی در بحران کرونا

رئیس دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی در تشریح مهمترین چالش‌های مربوط به کووید ۱۹ بر اساس مطالعات انجام شده در ایران و جهان با بیان این‌که اطلاع رسانی خطر باید پایه علمی داشته باشد...

رئیس دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی در تشریح مهمترین چالش‌های مربوط به کووید ۱۹ بر اساس مطالعات انجام شده در ایران و جهان با بیان این‌که اطلاع رسانی خطر باید پایه علمی داشته باشد، بر ضرورت انجام مطالعه‌ای برای چرایی کاهش میزان تبعیت مردم از توصیه‌های بهداشتی در بحران کرونا تاکید کرد.

به گزارش ایسنا، دکتر حمیدرضا خانکه، رئیس رصدخانه اجتماعی کووید ۱۹ و رئیس مرکز تحقیقات و دپارتمان سلامت در حوادث و بلایای دانشگاه علوم توانبخشی در بیان چالش‌های مهم در حوزه کووید ۱۹، گفت: یکی از چالش‌های مهم در شرایط فعلی، کاهش تمایل مردم نسبت به تلقیح واکسن کروناست، در صورتی که نظریه قوی وجود دارد که در شرایط کنونی، تکرار واکسیناسیون و بویژه دز سوم واکسن می‌تواند به کنترل و مهار ویروس کمک کند.

وی افزود: ما در این مقطع زمانی، چالش پذیرش واکسن توسط مردم را داریم و مطالعه‌ای که رصدخانه اجتماعی کووید ۱۹ انجام داده، نشان می‌دهد که تمایل مردم به تلقیح واکسن کاهش پیدا کرده، دلیل عمده آن هم شاید تعدد منابع خبری و اعتماد کم مردم به رسانه‌های رسمی است و مردم کشورهای دیگر هم اعتمادشان به رسانه‌های رسمی کاهش پیدا کرده، چرا که گروه‌های پزشکی و گاه‌گروه‌های کم‌تخصص‌تر ولی با نفوذتر، روی باور مردم نسبت به استفاده از واکسن تاثیر می‌گذارند.

خانکه تصریح کرد: مثلاً در کشور ما، حدود ۱۲ تا ۱۵ درصد مردم تمایل به واکسن ندارند و متأسفانه این عدم تمایل در گروه‌های آسیب‌پذیر و در سنین بالا اتفاق می‌افتد که می‌تواند مرگ و میر ایجاد کند و این موضوع، یکی از عمده‌ترین چالش‌های حوزه کووید در کشورمان است.

رئیس مرکز تحقیقات و دپارتمان سلامت در حوادث و بلایای دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، در خصوص چالش دیگر در حوزه کووید، اظهار کرد: یکی دیگر از چالش‌ها که رصدخانه اجتماعی کووید ۱۹ با مطالعه، به آن رسیده است، اطلاع رسانی خطر است که باید پایه علمی پیدا کرده و ساختار مدیریت بحران در کشور نیز باید ساختار واحدی داشته باشد.

خانکه افزود: ما اگر کرونا را به عنوان یک بحران بین‌المللی فرض کنیم، لذا مدیریت آن در کشور ما نیز باید تابع قوانین بحران باشد، یعنی بدنه تخصصی در دانشگاه‌های علوم پزشکی و وزارت بهداشت باشد و بدنه‌های عملیاتی به حوزه اجرایی مانند سازمان مدیریت بحران، سازمان‌های همکار و پشتیبان سپرده شود.

وی در مورد مدیریت کووید در تهران نیز تصریح کرد: شهر تهران حدود ۱۴ تا ۱۵ میلیون نفر جمعیت دارد و در سایه لطف خداوند و زحمات دولت جدید، میزان واکسیناسیون افزایش پیدا کرده، اما هنوز هسته خطر کووید، تهران است. بطوری که در تمام ادوار به جز چند ماه گذشته، تهران وضعیت قرمز داشته و توصیه‌ام این است که شهرداری تهران به عنوان یک حوزه اجرایی و دارای مدیریت واحد، منابع و امکانات زیاد، می‌تواند مدیریت کووید در تهران را به عهده بگیرد و از ظرفیت‌های تخصصی دانشگاه‌های علوم پزشکی و مجموعه وزارت بهداشت، به عنوان اتاق فکر و بدنه تخصصی استفاده شود. البته این روش، در کلانشهرها عملی است.

رئیس دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی در بیان چالش دیگری در حوزه کووید، گفت: افزایش ظرفیت اجتماعی و سرمایه اجتماعی، ضروری است؛ چرا که مطالعات متعدد در دنیا نشان می‌دهد که سرمایه اجتماعی کاهش پیدا کرده و باید این سرمایه را دوباره برگرداند.

خانکه افزود: راهی که برای افزایش سرمایه اجتماعی به نظر می‌رسد، جلب مشارکت مردمی و شفافیت است و قاعدتاً چه در زمینه مداخلات مربوط به کووید و چه در زمینه مداخلات سلامت، باید بصورت شفاف با مردم ارتباط داشته باشیم و خوشبختانه بنظر می‌آید که دولت جدید، بر شفافیت و سیاست‌های روشن تاکید دارد، همانطور که در مورد واکسن، شفاف بوده است و این شفافیت تأمین شده، ولی اگر بخواهیم سرمایه اجتماعی را افزایش بدهیم، باید شفافیت بیشتر باشد، به مردم اعتماد کرده و مردم را مشارکت‌دهیم تا مردم به مدیریت کووید، کمک کنند.

رئیس رصدخانه اجتماعی کووید ۱۹، همچنین میزان تبعیت مردم از توصیه های بهداشتی را مهم خواند و انجام مطالعه در این خصوص را لازم دانست.

خانکه افزود: گاهی شنیده می شود که میزان تبعیت مردم از توصیه های بهداشتی کاهش پیدا کرده، اما باید مطالعه ای انجام شود تا علت کاهش مشخص شود، راهکاری برای افزایش آن بدست بیاید، و پاسخ به سؤال هایی مانند "توقع داشتن از مردم برای تبعیت از توصیه های بهداشتی، جواب می دهد یا خیر؟ آیا روش های دیگر را باید بکار گرفت؟ و روش جایگزین چیست؟" داده شود و ستاد ملی کرونا، کمیته علمی و دانشگاه های علوم پزشکی باید به آن فکر کنند که چگونه می توان سرمایه اجتماعی را به جامعه برگرداند.

دولت اجازه دهد دانشگاه ها با توجه به منابع و شرایط خود، بازگشایی را بتدریج انجام دهند

بحث دیگر در حوزه مدیریت کووید که رئیس دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی به آن پرداخت، "بازگشایی مراکز آموزشی و پژوهشی" بود.

خانکه اظهار کرد: بحث بازگشایی در تمام دنیا دارای نقشه و دستورالعمل است. هم اکنون خوشبختانه در کشور ما منطقی عمل شده است و اختیار آن به مدیران مراکز آموزشی و رؤسای دانشگاه ها سپرده شده، ولی درعین حال باید در نظر داشت که کرونا، یک بیماری موزی است و باید مراقب باشیم که با هیجان با آن برخورد نکنیم.

وی افزود: طی ۲۳ یا ۲۴ ماه گذشته چند اتفاق افتاد؛ یکی اینکه آموزش ها در مراکز آموزشی، به آموزش های مجازی، تغییر روش داد و این اتفاق بدی نبود و همزمان با دنیا، ما هم نشان دادیم که همه آموزش ها الزاما نیاز به حضور دانشجو ندارد و الزاما نیاز به تردد دانشجویان از شهرستان ها به تهران ندارد و برای استفاده از آموزش مجازی، زیرساخت ها توسعه پیدا کرد. ما الان می توانیم درصد زیادی از آموزش ها را مجازی ارائه دهیم که فواید بسیار دارد و کاهش هزینه های خانواده ها و دولت و جلوگیری از تبعات بسیاری که ناشی از دوری دانشجویان جوان از خانواده هایشان است، از آن جمله هستند.

وی با اشاره به اینکه ساله است، خانواده ها یک یا دو فرزند بیشتر ندارند، افزود: تعداد کم فرزندان و دوری آنان از خانواده، مشکلات بسیاری برای جوانان و خانواده هایشان به بار می آورد که عوارض روانی و اجتماعی دوری از خانواده برای دانشجویان جوان، از دست دادن حمایت والدین از فرزندان و حمایت فرزندان از والدین، عدم اشتغال و نداشتن درآمد دانشجویان به دلیل تردد بین شهری، تبعات ناشی از تداخلات فرهنگی، از جمله آنهاست و لذا، توصیه ام به عنوان یک معلم، این است که اگر دانشگاه ها اختیار داشته باشند و حجمی از آموزش ها را به غیر از کارورزی ها و واحدهای عملی، مجازی ادامه دهند و زیرساخت های خود را گسترش دهند، از مشکلات حضور دانشجویان غیربومی در دانشگاه ها کاسته شده و فواید بسیاری مانند افزایش ازدواج و فرزندآوری را خواهد داشت.

موضوع "دورکاری"، از دیگر مباحث مطرح شده بود که مزایای آن توسط خانکه تشریح شد.

وی گفت: در زمان دولت دهم مصوب شده بود، سازمان ها و ادارات دولتی تا ۳۰ درصد کارکنان خود را با رعایت اولویت ها، می توانند دورکار کنند و این تصمیم خوبی بود، چرا که مزایای بسیاری برای همکار دورکار به جهت بهره مندی خانواده از حضور او در خانه و فوایدی برای دیگران به لحاظ کاهش تردهای غیرضرور، کاهش ترافیک، کاهش آلودگی هوا و... داشت که امکانات امروزی مانند وسایل دیجیتال و اینترنت، این شرایط را امکانپذیر می کند.

وی افزود: البته جدیداً سازمان اداری و استخدامی، به ادارات دولتی اجازه داده که این شرایط را برای خانم های کارمند دارای فرزند زیر 6 سال با توجه به مقررات مربوطه فراهم کنیم. اما معتقدم که می توان از شرایط کرونا استفاده کرد و اجازه بدهیم که خود دستگاه ها متناسب با شرایط و متناسب با آئین نامه ها، دورکاری داشته باشند.

وی در نهایت، جمع بندی کرد: دولت اجازه بدهد تا دانشگاه ها با توجه به منابع و شرایط خود، بازگشایی را بتدریج انجام دهند، اجازه دورکاری و اجازه استفاده از آموزش مجازی داشته باشند و تحولی در نظام آموزشی اتفاق بیفتد، ضمن آنکه دانشگاه ها در مدیریت بحران هایی مانند کرونا، به صورت "ماموریت محور" مداخله کرده، اساتید تحقیق کنند و یافته و شواهد علمی برای مدیریت بحران تولید شود.

رئیس دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی افزود: با سپردن رصدخانه اجتماعی کووید ۱۹ به این دانشگاه، ماموریت ما مشخص شد و در زمینه حوزه های اجتماعی، مطالعات بسیار خوبی انجام دادیم و نتایج آن را برای مدیران ارشد دولت فرستادیم

و حجمی از نتایج مطالعات ما در سیاستگذاری دولت، دخالت داده شد.

به نقل از دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، خانکه همچنین در خصوص میزان تاثیر یافته های علمی رصدخانه در تصمیم گیری های دولت، گفت: تصمیم گیری مدیران ارشد، متأثر از فاکتورهای مختلف و متعدد است و یافته های رصدخانه اجتماعی کووید ۱۹ هم، یک فاکتور در این تصمیم گیری هاست. به عنوان مثال، ما یافته های علمی خود در حوزه واکسیناسیون را برای مقام عالی وزارت بهداشت فرستادیم و ایشان متأثر از مطالعه ما و مطالعات دیگر، در ستاد کرونا توصیه هایی داشتند که شاید به دلیل پیچیدگی پدیده و چند فاکتوری بودن آن که بخشی از آنها در اختیار وزارت بهداشت نیست، عملی نشده است.

وی در عین حال، تاکید کرد: دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، با وزارت بهداشت و مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی ارتباط خوبی دارد و توانستیم توصیه های علمی خود را انتقال دهیم و درصد زیادی از آنها اعمال شده است.